

staan, temeer omdat het laatste doorgaans kort, knoestig en wortelagtig is, en deze zeer karige natie dermaten het lange hout verkiest, dat 'er exempelen g' exteerd hebben dat ze die boven de korte stukken accepteerden, schoon de couleur van de lange vrij wat naar het witte trekt.

En alschoon wij van het door U Wel Edele Hoogachtbare voorgeschreevene om door een mindere bezending van Siamsche het Bimasch sappanhout voor den Japander smakelijk te doen worden, dit jaar geen gebruik hebben kunnen maken, niet zozeer omdat de scheepen op den ontvangst Uwer Wel Edele Hoogachtbare ordre daartoe reeds volla-den waren en op hun vertrek lagen, als wel, omdat den vollen eisch van 600.000 ponden, of 4800 picols, op welkers compleete voldoening de bediendens met allen nadruk insteerden, heeft moeten afgestoken worden tot fourneering van het benodigde fonds.

Fol. 35v-36v.

(Men hoopt dat Heren XVII er tevreden mee zullen zijn dat bij resolutie van 13 juni 1766 de opperhoofden is bevolen om de afzet van het Bimase sapanhout met passende woorden te bevorderen. [fol. 37] Men zal de opperhoofden berichten dat het in de toekomst onmogelijk zal zijn om genoeg Siamse sapanhout te zenden, maar dat er met elk schip als monster 2 pikol Bima's en Manilla's sapanhout meegezonden zal worden. Men wacht het resultaat daarvan af. Tevens zal men de aanvoer te Batavia van Siams sapanhout door particulieren trachten te bevorderen door op aanplakbiljetten te vermelden dat de prijs voor een pikol van rsd 2½ tot rsd 3 verhoogd zal worden. Het voorafgaande jaar was er voor de eerste prijs niets aangeboden. Men hoopt dat er zo jaarlijks zes à zeven duizend pikol, die vrij van tol en waaggeld zal zijn, kan worden ingekocht. Bij een inkoopsprijs van rsd 3 het pikol kan er bij de laatste verkoopprijs nog 50 % winst worden gemaakt. Daar Bima gemiddeld per jaar maar 500.000 lb oplevert en Japan meer nodig heeft, zal men, mocht Japan van het Siamse hout verstoken blijven, bij de Manillase kooplieden peilen [fol. 38] of ze jaarlijks een matige hoeveelheid Manilla's sapanhout willen aanvoeren. Het is beter dan het Bimase en er werd rsd 2 het pikol voor betaald. De Manillase kooplieden wilden evenwel rsd 2½ het pikol ontvangen en er is tot nu door particulieren te Batavia geen Siams sapanhout tegen de verhoogde prijs geleverd. Daarom is op 18 juli 1766 besloten om het bestuur te Malakka toe te staan 2 à 3 honderd duizend lb, of zelfs meer, tegen rsd 2½ het pikol in te kopen, wat nog altijd 18 stuiver meer is dan de vroegere prijs. Men hoopt dat deze maatregelen succes hebben en dat, mocht het te Japan niet lukken andere soorten dan het Siamse sapanhout af te zetten, aan de vraag daarnaar kan worden voldaan. De voorraad van 1.066.723 lb Siams hout, die maar voor twee jaar voldoende is, zal geheel voor Japan bewaard worden. Daar het Heren XVII onverschillig laat welke soort naar Nederland wordt gestuurd, [fol. 39] zal er met de retourschepen slechts Bima's sapanhout worden meegegeven. Het opperhoofd Herman Christiaan Castens berichtte dat de inkoop van staafkoper bij particulieren voortkwam uit de grote inhaligheid en onder de dwang van de gouverneur van Nagasaki, die eiste het van hem te kopen. De missiven uit Japan van de laatste jaren getuigden daar al van. Deze gouverneur eiste van het bestuur om het, naast wat in opdracht van de keizer werd aangevoerd, aan te nemen. Uit de resolutie van 6 december 1764 blijkt dat ter voorkoming van misbruik de inkoop bij particulieren is verboden en dat, mocht het bestuur er toe gedwongen worden, er niet meer voor betaald mag worden dan de gangbare prijs in Japan. [fol. 40] Het is dan ook, gezien de vermindering van de inkoop door de Compagnie, niet verwonderlijk dat er niets bij particulieren is ingekocht. Men hoopt wel dat Compagnies inkoop verbeteren zal. Er zullen zo mogelijk geen goederen naar Japan worden gezonden die daar niet gewild zijn. Er zijn nooit goederen, zoals goudleer, waarop Heren XVII schijnen te doelen, teruggezonden, behalve wanneer het doel van de maker niet bereikt kon worden. Van de opperkooplieden van het kasteel te Batavia is een rapport gevraagd over welke soorten goudleer de laatste tien jaar uit Nederland voor Japan zijn ontvangen, welke verschillen er in bloemen en beschrijving waren en waarom ze niet naar de Japanse smaak waren. Dit is in de vergadering van 29 augustus 1766 behandeld en wordt meegezonden. In dit rapport staat ook dat